

nalizálni, úgy, hogy azok maradék nélkül kézbevehetőek, addig a bankoknál csak az épületeket, a belső berendezést, az esetleges ingatlanokat s durván mondva a készpénzállományt lehet megfogni, kézbevenni.“ (I. m. 260 l.) Igaz viszont, hogy az ipar szocializálását is úgy látszik a rentabilitásától tenné függővé, mert hiszen még a közüzemeket is megszüntetné, ha azok veszteséggel dolgoznak (u. o.) és ezek után nem csodálatos az sem, hogy túlhaladottnak tartja azt a követelést, hogy az adózást ne a munkavállaló réteg viselje (u. o. 259. l.) S ha meggondoljuk azt, hogy *Mónus Ervin* a svájci szociáldemokratapárt agrárprogramjának ismertetésében a következő négy főkövetelést állítja fel: 1. Az adósságtól mentesített birtokok szociális örökbérletekké való átalakítása, 2. Az állami hitelszervezet létesítése, 3. A termelés mennyiségének szabályozása vagyis tervgazdaság, 4. A külkereskedelem monopolizálása, és annak a reményének ad kifejezést, hogy „ha a magyarországi agrárviszonyok egyszer elérik a svájci színvonalat, minden bizonnyal ugyanezek a problémák és ugyanezek a célkitűzések fognak felmerülni“ (*Mónus Ervin*, Bern: Az agrárkérdés Svájcban. Adalék a szociáldemokrata munkatervhez. Szocializmus, 1934. VI. 113. l.), — ugyanakkor, amikor mindezek a követelések csaknem szósszerint nemcsak benne vannak Gömbös 95 pontjában, hanem azok részben már meg is valósultak; — és ha *Minor Róbert* „A pénzrendszer kérdése a munkatervben“ c. tanulmányában (Szocializmus, 1934. X.) mintha csak *Imrédy Béla* pénzügyminiszter számára készített volna egy pénzügyi expozét („ne csináljunk se inflációt, se deflációt, hanem a pénz vásárlóerejét állandósítsuk, az árnívót, az indexátlagot stabilizáljuk“, stb.) úgy, hogy a végén maga is észreveszi ezt és odairja: „mindezekkel nem a ma itt és más országokban uralkodó pénzrendszer helyességét kívántuk bizonyítani“ (310. l), — akkor csak dicsérhetjük a következetességet, amellyel a MSZDP Gömbös 95 pontjának hiányosságait akarja a készülő munkatervvel eltüntetni és ünneppélesen hitet tesz a Vezér mellett, mondván: „A magyar munkásság szilárd elhatározottsággal törekszik majd ezentul is arra, hogy valóra váljon mindaz, amit a miniszterelnök hangoztat“ (*Népszava*, 1934. X. 2.) Hogy a MSZDP igyekszik is ígéretét megtartani, abban nincs okunk kételkedni; a baj csak ott van számára, hogy a MSZDP — nem a magyar munkásság.

A S Ü N D I S Z N Ó

Irta: KONSTANTIN FEDIN

Nyögött és kínlódott isten földjén egy paraszt.

Szegényke sorsa kis korától kezdve a legsúlyosabb volt s amikor felnőtt, a helyzete még komiszabb lett. Senki se szolt hozzá egy jó szót, mindenki iparkodott igába fogni. Egész' elkomorodott. Nem örvendeztette meg sem a csillogó nap, de még az emberekre sem szívesen nézett, azt hajtogatta egyre:

„Nincs az ember számára semmi öröm a földön.“

Nagyanya — a matuzsálemi korú vénasszony, a legkisebb szél felborította — azt mondta neki:

„Az embernek muszáj, hogy öröme legyen a földön, legalább egyszer életében, még ha leveli tetű is, egyszerűen muszáj.“

De mit számít már az ilyen vénember? Nem alkalmas már semmire. A paraszt tehát amellet maradt:

„Nincs az ember számára semmi öröm a földön.“

És valóban: a nagyanyó, a matuzsálemi koru asszony átpakolt a tuvilágra, a paraszt viszont megöregedett, meggömbült, összeaszott — és életében egyetlen egy alkalommal sem ült mosoly az arcán.

Jött a nyár — átizzadta a paraszt a nyarat a mezőn, jött a tél — áttelelte a kunyhóban.

Meghajolva, bozontosan imbolygott a paraszt a földön, mint valami madárijesztő hadonászott a karjaival, dörömbölt káposztafő lábaival, nem nézett az emberekre, összehúzta sötéten a szemöldökét.

„Nincs az ember számára semmi öröm a földön,“ — dörmögte morogván. Ezért kapta a Dörmög nevet.

Egyszer átmegy Dörmög a piacon, hát szembe jön vele egy öreg, akit szinte felborít a szél — a fejebubjáig a meghalt nagyanyja!

— Te paraszt, — mondotta — vedd meg a sündisznómat.

— Mit csináljak vele? — kérdezte Dörmög.

— Csak úgy a tréfa kedvéért. Patkányt is foghat neked.

— Miféle tréfa lehet már egy sündisznó? — válaszolt Dörmög és arra gondolt: igaz, hogy házamban és az éléskamrámban egész sereg patkány sürgölődik, talán mégis meg kellene venni a sündisznót, — hátha az egyik féreg kipusztítja a másikat...

— Ide vele — szól és bebugyolálta a sündisznót egy kendőbe, kötött rá egy csomót és hazavitte.

Itt fekszik a sündisznó Dörmög szobája sarkában összecsavarodva, egy egérke csendességével. Dörmög valami hulladék darabkát ad neki, áll és arra vár, hogy most mi lesz. Az állat visszahuzza a tüskéit, éles orrocskáját óvatosan kidugja, ide-oda mozog, szuszog. Tolvaj mód azután kitalja az egész arcát, nyaldos a nyelve nedves hegyével, benyeli a hulladékot és ismét visszagömbölyödik.

— Né — mondja Dörmög — úgy látszik ezt szereted.

És ismét ad egy ici-pici darabocskát a falatból, anélkül, hogy az állatkához közeledne, csak a szakállát vakargatja és arra vár, hogy most mi lesz.

Egész estig foglalatoskodik Dörmög így a sündisznóval, egyáltalán nem veszi észre, hogy sötétedik — és addig foglalatoskodott vele, míg a sündisznó egészen megszeldült. Egész otthonos lett, mint valami kis kutya: hívásra előszaladt, körmeivel csörgött a padlón, zizegett a tüskéivel, nyaldosott az éles nyelvével.

Ha Dörmög megjön a munkából, a sündisznó eléje rohan, az örömtől a háncscipőkön szaglász s egyre-másra próbál urának az arcába nézni, — az állatkának azonban a homloka a szeme fölé nőtt és így nem tud ránézni az emberre. Ebéd közben a sündisznó az asztal alatt Dörmög lábai körül sűrűg, ételmaradékokat szedeget, ura beszédére szuszogással válaszol.

S mihelyt Dörmög a munkájával elkészül, siet egyenesen haza, hogy a sündisznóval beszélgessen, hogy a tüskés állatkát ételhulladékkal táplálja.

— Hová rohansz, Dörmög? — kiáltanak rá az emberek — valami örömed van t'án?

Dörmög sötét képet vág és nyafog:

— Ugyan, miféle öröme lehet az embernek a földön...

Egy beborult őszi nap hazaérkezik Dörmög, mint mindig, csettintget a nyelvével, figyel — semmi nesz. Dörmög átkutat minden rejtekhelyet: a folyosón, a kemence mögött, a küszöb alatt, minden ringyét-rongyát át meg átforgatja — a sündisznónak semmi nyoma.

Csak amikor a vacsorához ül és kedvetlenül a vastag lébe belekavar, észlel a lába előtt valami szuszogást: lehajol és ime — a sündisznó

meg van! Az állatka egész elváltozott. Nehézkes és csendes, mintha ne-mez cipőt húztak volna rá, vagy levágták volna a körmét. Rárohan az ételre, marcangolja, hangosan csámcsog, s miután az utolsó falatot lenyelte, még többért rimánkodik, Dörmög háncscipőjén szuszog, rőfög.

Ekkor értette meg Dörmög, hogy az állat számára elérkezett a téli álmra való felkészülés ideje, és Dörmög ebből arra következtetett, hogy hosszú tél lesz.

S amikor Mária-nap után az esték megnyúltak, eltűnt a sündisznó. Dörmög várt és várt, vajjon a sündisznó nem ébred-e még egyszer föl, hogy alaposan telegeye magát — s aztán nekilátott a tüskés féreg megkeresésének. Nagyon sok fáradságába került a sündisznó rejtekének a felfedezése, erről azonban már nem tehetett le. Az állatka a kemence legtávolabbi zugába fészkelte be magát és úgy feküdt ott összezsavarodva, mintha halott volna. Dörmög megérintette az ujjával, megfordította, majd visszatette ismét úgy ahogy volt, kibujt a kemence mögül, leverte magáról a port és sóhajtott egy nagyot.

Az őszi napok tovakúsztak esősen, ködösen, azután zord, kemény fagyot hozott a tél, jeges hófúvatok örvénylettek a levegőben, a föld kihült mint valami holttest.

Dörmög unatkozik. Egyedül érzi magát. Álmosan jár ide-oda. Mint valami madárijesztő hadonász a karjaival, dörömböl káposztafő lábaival, nem néz senkire, sötétlen összehúzza a szemöldökét.

„Nincs az ember számára semmi öröm a földön,“ — dörömgö morogván.

Olykor-olykor azonban bebújik a kemence mögé, megérinti az ujjával a sündisznó, szaglász körülötte. Vajjon él-e még?

Tavasszal a meleg szél betegséget hoz Dörmögére. A paraszt olyan fekete lett mint a korom, minden látszat szerint ütött az utolsó órája.

Ott fekszik a padján, rázza a láz, vár a halálra. Ekkor érzi, hogy a kezére — a keze egész a padozatig lóg le — hull valami, mint a víz-csepp. Odanéz: de hisz ez a sündisznócska, amelyik szinte részegen nyelvecskéjét a kezéhez bökdösi, mintha nyalogatni akarná.

Hogy Dörmög honnan vette az erőt, rejtélyes, — azon pillanatban leugrik a padról s a padlón mint valami kigyerek neki esik az állatká-nak. Kiáltoz, ujjong, szinte benyeli önmagát:

„Te örööm, sündisznócskám, felébredtél!“

S amikor a sündisznó megkapja a tejfölt és az egész pofikáját összemaszatolja Dörmög örömteli nevetésbe tör ki, ez az ő első boldog gyermek-i nevetése — és kileheli a lelkét.

Igy akadnak rá másnap a sivár szobában: a padlón fekszik Dörmög, egész megmerevedett, az arca azonban örömtől ragyog.

BRAVÓ, IFJU NEMETEK: „Nemrégiben egy Nordhornbeli polgár fia számára egy zsidónál egy ágyat vásárolt. A fiúk megtuázták, hogy az apjuk az ágyat egy zsidótól vette s ezért joggal tiltakoztak s c tiltakozásukat azáltal hozták nyomatékossában kifejezésre, hogy mindaketen az egész éjszakát nem az ágyban töltötték, hanem a padlón, anélkül, hogy egy pillanatra is igénybevétték volna az ágyat, jölehet a padló kemény és hideg volt. Bravó, derék fiúk!“ (Der Stürmer.)